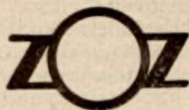
ZWIĄZEK OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI

W KRAKOWIE, UL. RETORYKA 1. — TEL. Nr. 157-94.

Sprawozdanie

z działalności Związku Opieki nad Zwierzętami w Krakowie

za rok administracyjny 1932.

Sprawozdanie niniejsze obejmuje okres czasu od 1 stycznia do 31 grudnia 1932 r.

W okresie sprawozdawczym urzędował Wydział, wybrany na Nadzwyczajnem Walnem Zgromadzeniu odbytem dnia 18 stycznia 1932 r. w następującym składzie:

St. Radca Kazimierz Langie (prezes)
Dr. Zygmunt Nowakowski (wiceprezes)
Dr. Włodzimierz Saysse-Tobiczyk (wiceprezes)
Adw. Dr. Ernest Ader
Mieczysław Burczyk
Sekretarz Mgtu Eryk Czech
Adw. Dr. Artur Lustgarten
Lek. Wet. Stanisław Łukowski
Leona Maturówna
Major Bronisław Romaniszyn
Lek. Wet. Dr. Stanisław Swiba
Kazimiera Treterowa

Zastępcy członków Wydziału:

Dyr. Inż. Edward Kostecki
Lek. Wet. Bogdan Langier
Dr. Krystyna Pieradzka

Komisja Rewizyjna:

Adw. Dr. Stefan Herschtal
St. Radca Mieczysław Piotrowski
Stanisław Świderski

Po myśli § 11 Statutu Wydział kooptował następujące osoby:

Dyr. Jan Krzyżanowski

Doc. U. J. Dr. Kazimierz Wodzicki

Wydział wybrał sekretarzem p. Kazimierę Treterową a skarbnikiem p. Leonę Maturównę.

Związek Opieki nad Zwierzętami w Krakowie założony w sierpniu roku 1928, mieścił się do czasu objęcia urzędowania przez nowy Wydział przy Placu Matejki L. 3, w lokalu, którego bezinteresownie użyczył jeden z założycieli Związku i Prezes Towarzystwa Ochrony Lokatorów, p. Mieczysław Burczyk. Lokal ten jednak był nieodpowiedni i warunki jego tego rodzaju, że nie pozwalały niestety na zorganizowanie właściwej biurowości Związku i rozwinięcie szerszej akcji, dlatego też pierwszem staraniem nowego Wydziału było przedewszystkiem zapewnić Towarzystwu lokal nieodzowny dla rozwoju Towarzystwa i dla normalnego toku czynności. Korzystając z zezwolenia p. Kazimierza Krzystałowicza, dyrektora Szkoły Muzycznej im. Żeleńskiego, przeniesiono lokal Związku do tejże szkoły przy ul. Retoryka L. 1. Związek może tam korzystać także z telefonu i z urządzeń biurowych szkoły. W ten sposób uzyskał zupełnie bezpłatnie lokal ze wszech miar odpowiedni.

Uważając, że zanim rozwinie się właściwą działalność na zewnątrz, należy zorganizować Związek wewnętrznie, Wydział przedewszystkiem zajął się wewnętrzną reorganizacją Związku i w tym celu uchwalił regulamin czynności Wydziału, założył właściwą księgowość, ewidencję członków, wprowadził legitymacje nowego typu, ewidencję doniesień o wykroczeniach przeciw prawu o ochronie zwierząt, a nadto wyłonił z pośród siebie specjalne sekcje: finansowo-gospodarczą, propagandową i ochrony ptactwa.

Przeprowadziwszy reorganizację wewnętrzną, która pozwoliła na usprawnienie działalności, Wydział przystąpił do czynności propagandowej, uważając ją za podstawowy warunek owocnej pracy. W tym celu rozdawano i rozsyłano odezwy i druki tak do osób prywatnych, jak też i do stowarzyszeń i instytucyj. Tak np. ulotek propagandowych rozdano 7.000, odezw „Do Przyjaciół Zwierząt“, oraz deklaracyj członkowskich ponad 4.000. Wysłano

także odezwy i ankietę pod tytułem „Ochrona Zwierząt w Szkole“ do nauczycieli szkół powszechnych, korzystając z zezwolenia i poparcia Pana Inspektora szkół powszechnych, Dra Marjana Cichockiego.

Rozumiejąc, że w akcji ochrony zwierząt odgrywa dominującą rolę przedewszystkiem działalność wychowawcza i to właśnie wśród dzieci i młodzieży, zwrócił Wydział w tym kierunku swoją szczególną uwagę.

W dniu 4 października 1932 r. wygłosili nauczyciele we wszystkich szkołach powszechnych w Krakowie odezwę Związku do dzieci. Wkrótce potem Związek zainicjował w porozumieniu z Panem Inspektorem Drem Cichockim, szerszą akcję wśród nauczycielstwa szkół powszechnych, która znalazła żywy oddźwięk. Utworzono sekcję propagandy wśród młodzieży szkolnej, inicjując, w porozumieniu z Władzami szkolnemi ntworzenie „Kółek Młodych Przyjaciół Zwierząt“. Rezultatem akcji tej jest zawiązanie się 23 takich Kółek*). Dla członków Kółek wydrukowano legitymacje, według wzoru lwowskiej Ligi Ochrony Zwierząt.

Akcji wśród dzieci i młodzieży przypisuje Wydział doniosłe znaczenie, upatrując w oddziaływaniu wychowawczem i krzewieniu idej Związku, najpewniejszą podwalinę i rękojmę przyszłego jego rozwoju.

Niezmiernie wiele zawdzięcza Związek szerokiej akcji propagandowej, podjętej w sierpniu ubiegłego roku przez „Ilustrowany Kurjer Codzienny“ i prowadzonej następnie programowo w szeregu artykułów wzmianek i notatek, przeważnie pióra redaktora Witolda Zechentera.

Dnia 5 listopada odbył się w sali Instytutu Geograficznego, użyczonej na ten cel przez Prof. Dr. J. Smoleńskiego, Wieczór Propagandowy, z udziałem prelegentów pp. Redaktora W. Zechentera (Słowo wstępne), Prof. Dra W. Goetla (Niedole i radości życia zwierzęcego) i Dra Ernesta Adera (Kilka słów o podstawach prawnych ochrony zwierząt). Wieczór ten wzbudził wielkie zainteresowanie u publiczności i zjednał nam ponad 100 nowych członków.

W krakowskiej rozgłośni Polskiego Radja, którego dyrekcja w osobie p. Dyr. Bronisława Winiarza okazuje pełne zrozumienie dla naszej akcji, nadano kilkakrotnie

*) Uroczyste otwarcie „Kółek Młodych Przyjaciół Zwierząt“ odbyło się dnia 12 lutego 1933 r.

komunikaty Związku. Dnia 4 października, w dzień św. Franciszka z Asyżu, wygłosił członek Wydziału Dr. Stanisław Swiba odczyt przez radjo p. t. „Czy ochrona zwierząt jest potrzebna“? Dnia 18 listopada wygłoszono djalog p. t. „Rozmowa w Sekretarjacie Związku Opieki nad Zwierzętami“, informujący o celach Związku, jego obecnej działalności i programie na przyszłość.

W kinach krakowskich dzięki uprzejmości p. Dyr. Fallka, wyświetlano przez przeciąg kilku miesięcy klisze reklamowe Związku; w Zakopanem stale wyświetla się kliszę reklamową Związku za pozwoleniem p. Dyr. Rudnickiego.

Rezultatem tej akcji propagandowej jest stale wzrastające zainteresowanie społeczeństwa zarówno w Krakowie jak i na prowincji sprawą ochrony Zwierząt, o czem świadczy wymownie ustawicznie wzrastająca liczba członków.

Stan członków wynosił w dniu 21 grudnia 1931 r. 227 osób, a w dniu 31 grudnia 1932 r. 420 osób, w tem członków zwyczajnych 365, wspierających 42, założycieli 13. Coraz liczniej zakładające się pokrewne stowarzyszenia w miastach Małopolski Zachodniej, częstokroć biorą za wzór statut naszego Związku.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości z dnia 27. XII. 1930. o upoważnieniu niektórych stowarzyszeń do współdziałania z organami państwowemi w ujawnianiu przestępstw przeciwko ochronie zwierząt (Dz. U. Nr. 3, ex 1931, poz. 14), łącznie z nowelą do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o ochronie zwierząt z dnia 25. II. 1932, która przekazała orzecznictwo w większości wypadków znęcania się nad zwierzętami Władzom Administracyjnym (tekst jednolity Dz. U. Nr. 42, ex 1932, poz, 417), pozwoliły na dalsze znaczne rozwinięcie działalności Związku.

Korzystając z uprawnień nadanych stowarzyszeniom temi przepisami prawnemi, utworzył Wydział stanowisko stałego inspektora Związku, który na zewnątrz występuje w charakterze delegata Związku, uprawnionego do współdziałania z Władzami Państwowemi. Inspektor rozpoczął urzędowanie w dniu 18 października 1932 r. Zadaniem jego jest śledzenie i ujawnianie przestępstw przeciw

ochronie zwierząt i natychmiastowa interwencja bezpośrednia lub też u władz.

Z chwilą objęcia urzędowania przez Inspektora ilość doniesień wydatnie wzrosła. Podczas, gdy w ciągu 10 pierwszych miesięcy roku 1932 do Związku wpłynęło zaledwie około 50 doniesień, to w ciągu ostatnich dwóch miesięcy t. j. w czasie urzędowania inspektora, wpłynęło do Związku około 150 doniesień, które przekazano Starostwu grodzkiemu. W większości wypadków doniesienia te stają się podstawą do ukarania winnych grzywną lub aresztem.

Najwięcej doniesień dotyczyło dręczeniu drobiu, przywożonego najczęściej na targi w workach i powiązanego po kilka sztuk razem, który wskutek tego częstokroć bywał okaleczony; dalej — używania do pracy koni rannych lub kulejących i znęcania się nad końmi przeciążonemi; wielokrotnie też interwenjował inspektor w wypadkach nadużyć nad ptactwem polnem i leśnem, jak chwytanie w sidła i potrzaski, łapanie ptactwa na lep, oraz w wielu innych wypadkach. Walka doraźna z nadużyciami i znęcaniem się nad zwierzętami jest trudna z tych względów, że ogół osób dopuszczających się tych przekroczeń czyni to przedewszystkiem z powodu ciemnoty, a co zatem idzie — braku zrozumienia niedoli zwierzęcia i swej własnej korzyści (wożenie kur w workach i stąd wydarzające się wypadki uduszenia, używanie koni rannych do pracy) wreszcie także z przyczyny ciężkich obecnie materjalnych warunków (handel ptactwem śpiewającem, chwytanie i zabijanie psów i kotów na mięso). To też praca Związku w tym kierunku dopiero po pewnym czasie może przynieść widoczną i znaczną poprawę. Na razie Związek zwalczać musi najbardziej elementarne i nagminnie powtarzające się wypadki okrucieństwa.

Wydział zwraca się z prośbą do członków, by w razie dostrzeżenia wypadków znęcania się nad zwierzętami zechcieli zawiadamiać biuro Związku lub Komisarjat P. P. danej dzielnicy pisemnie (nieanonimowo), a w razie, gdy wskazana jest natychmiastowa interwencja, telefonicznie*) (Nr. Tel. Związku 157-94).

---

*) W doniesieniu należy podać dokładnie miejsce, godzinę i dzień wypadku, oraz o ile to możliwe, nazwisko winnego i świadków.

Z wdzięcznością podnieść należy, iż Władze Państwowe, tak Administracyjne jak i Policja Państwowa odnoszą się niezwykle przychylnie i z pełnem zrozumieniem do naszej akcji.

Chcąc pracę Związku postawić na szerszej platformie, Wydział utrzymywał stały kontakt ze stowarzyszeniami pokrewnemi w Polsce i sporadycznie komunikował się z Instytucjami zagranicznemi.

W marcu przystąpił Związek do Ligi Ochrony Przyrody w Polsce, a w kwietniu do Międzynarodowego Biura Ochrony Przyrody w Brukseli. W szczególności współpraca z Ligą Ochrony Przyrody w Polsce układa się bardzo korzystnie, co znalazło wyraz także w sprawozdaniu Oddziału Krakowskiego Ligi Ochrony Przyrody za rok 1932. Współpraca ta dotyczy w szczególności ochrony ptactwa.

Z pomiędzy karmników, rozmieszczonych w obrębie Krakowa staraniem Dyrektora Ogrodów Miejskich p. Inspektora Gauzego, objął Związek opiekę nad 33-ma, do których dostarcza siemienia konopnego w ilości po 3 kg. miesięczne na karmnik. Dwa karmniki heskie Związek zakupił. Karmniki obsługiwane są przez Kółka Młodych Przyjaciół Zwierząt, Kółka Przyrodnicze Ligi Ochrony Przyrody oraz przez członków Związku.

Ze spraw ogólnego znaczenia należy zaznaczyć jeszcze starania Wydziału w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie o wydanie przepisów uzupełniających do rozporządzenia o ochronie zwierząt, w szczególności dotyczących transportu drobiu, bydła, przepisów targowych, norm obciążenia koni itp. Urząd Wojewódzki zaprosił Związek do współpracy nad projektem takich przepisów. Na podstawie referatu członka Wydziału, lek. wet. St. Łukowskiego, Wydział projekt takich przepisów Województwu przedłożył. Sprawa jednak nie mogła dotychczas zostać definitywnie załatwiona, ze względu na to, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w Warszawie opracowuje samo, dla obszaru całego Państwa, szczegółowe przepisy wykonawcze dotyczące ochrony zwierząt. Niewątpliwie w przepisach tych uwzględnione zostaną postulaty wyrażone w referacie naszego Związku. Ogłoszenia tych przepisów można spodziewać się już w najbliższej przyszłości.

Dalszem staraniem Związku było utworzenie i otwar-

cie w Krakowie ambulatorjum dla zwierząt. Sprawy tej w roku sprawozdawczym jednak niestety, z powodu braku funduszów, zrealizować nie zdołano. Wydział jednak ma nadzieję, iż dalszy rozwój Związku, a tem samem przypływ funduszów, pozwoli na zrealizowanie tej ważnej sprawy w niedalekiej przyszłości.

Z wydarzeń wewnętrznych w życiu Związku zaznaczyć wypada, iż Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, które odbyło się 18 stycznia 1932 r. uchwaliło zmiany statutu, ustalając statut w jego obecnem brzmieniu. W ciągu działalności obecnego Wydziału, a mianowicie 24 kwietnia 1932 r. odbyło się Zwyczajne Walne Zgromadzenie, na którem członkiem honorowym Związku mianowano Prof. Dra Marjana Zdziechowskiego.

W ciągu roku sprawozdawczego ustąpili z Wydziału następujący członkowie:

1) Prezes Związku Radca Kazimierz Langie, któremu stan zdrowia niestety nie pozwolił na dalszą, a tak owocną dla Związku pracę;

2) Członek Wydziału p. Mieczysław Burczyk, który zgłosił swoją rezygnację, i mimo prośby Wydziału, rezygnacji tej cofnąć nie chciał;

3) Dr. Stanisław Świba z powodu przeniesienia się na stałe do Limanowej.

Sprawozdanie kasowe Związku przedstawia się następująco:

Przychód.		Rozchód.	
Wpisowe	63·50	Administracja . .	432·80
Wkładki	1.121·90	Inkasent	75·90
Dary	80·70	Inspektor	140·30
Sprzedane odznaki	81·—	Nadzwyczajne .	84·80
„ statuty	9·80	Druki	296·—
Władki na insp. .	288·10	Liga Ochr. Przyr.	113·—
Różne	104·36	Różne	219·90
Legit. dla dzieci	3·90	Saldo	391·56
	1.754·26		1.754·26

Za Komisję Rewizyjną:
Mieczysław Piotrowski mp.
Stanisław Świderski mp.

Skarbnik:
Leona Maturówna mp.

Jak z zestawienia kasowego wynika, stosunkowo znaczne kwoty wydano na druki i ulotki. Druki te jednak nietylko były najskuteczniejszą propagandą, zjednując nam znaczną ilość członków, ale nadto stanowią materjał dla dalszej pracy Związku w następnych latach i dlatego wydatki te w obecnym roku, jako roku przełomowym dla działalności Towarzystwa, były nieodzowne.

Wydział poczuwa się do obowiązku wyrażenia podziękowania wszystkim wymienionym w sprawozdaniu Władzom, Instytucjom i osobom, które w zrozumieniu zadań naszych do rozwoju Związku i ułatwienia jego pracy się przyczyniły.

W wielkiej akcji, której na imię „Ochrona Zwierząt“ i której celem ostatecznym jest nietylko chronienie zwierzęcia przed okrucieństwem ludzkiem, ale przedewszystkiem uszlachetnienie człowieka, działalność Wydziału Związku stanowi tylko drobną część. Aby cele nasze osiągnąć, konieczna jest współpraca wszystkich Członków i wszystkich ludzi dobrej woli. Dlatego też Wydział zwraca się z gorącym apelem do Szanownych Członków, aby popierali usiłowania Związku w szerokich kołach swoich znajomych, jednali Związkowi nowych członków, oraz, by sami nadal zechcieli wspomagać nas tak materjalnie, zasilając nasze skromne fundusze, jak i propagandą naszej ideji.

Kraków, dnia 22 marca 1933 r.

Sekretarz: *Kazimiera Tretercwa* mp.

Wiceprezes: *Zygmunt Nowakowski* mp.

DRUKARNIA „ORBIS“ KRAKÓW